

ΠΡΑΞΗ:
«ΘΑΛΗΣ-ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-
Το ανθρώπινο δυναμικό ως βασική συνιστώσα της αναπτυξιακής δυναμικής και
διαφοροποίησης των περιοχών: Η περίπτωση της Ελλάδας»

Κωδικός MIS **380421**

ΥΠΟΕΡΓΟ:
«Το ανθρώπινο δυναμικό ως βασική συνιστώσα της αναπτυξιακής δυναμικής
και διαφοροποίησης των περιοχών: Η περίπτωση της Ελλάδας»
και α/α «01»

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
«Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (Ε.Π.Ε.Δ.Β.Μ.) 2007-2013
Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

ΛΕΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 11:
«Ενίσχυση του ανθρώπινου κεφαλαίου για την προαγωγή της έρευνας και της
καινοτομίας στις 3 Περιφέρειες Σταδιακής Εξόδου»

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΗΣ:
«ΘΑΛΗΣ»

Η Πράξη συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και
από εθνικούς πόρους, μέσω του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του
Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων

Παραδοτέο

Παραδοτέο Π 2.1.1: Ένα κείμενο εργασίας

Υπό-δράση 2.1: Ανασκόπηση Περιφερειακών Ανισοτήτων στην Ελλάδα
Δράση 2: Περιφερειακές Ανισότητες στην Ελλάδα με έμφαση στο ρόλο της
απασχόλησης

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και
από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του
Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση
στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Για την εκπόνηση του παραδοτέου απασχολήθηκαν τα κάτωθι μέλη της ομάδας έργου :

ΜΕΛΗ ΚΥΡΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ (Κ.Ε.Ο.)

ΨΥΧΑΡΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΡΟΒΟΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

ΛΥΜΠΕΡΑΚΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ (Ο.Ε.Σ.)

ΤΣΕΛΙΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ

ΠΑΝΤΑΖΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΠΑΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Αθήνα, 30/11/2015

2

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Ερευνητικό Πρόγραμμα ΘΑΛΗΣ

Το ανθρώπινο δυναμικό ως βασική συνιστώσα της αναπτυξιακής δυναμικής και διαφοροποίησης των περιοχών: Η περίπτωση της Ελλάδας.

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Ψυχάρης Ιωάννης

Ροβολής Αντώνιος

Λομπεράκη Αντιγόνη

Τσέλιος Βασίλης

Πανταζής Παναγιώτης

Γιάρου Κωνσταντίνα

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ:

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ-ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Περιγραφή της μεθόδου της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής

Η (παραδοσιακή) ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής, μολονότι στερείται θεωρητικού υποβάθρου, θεωρείται βασικό εργαλείο της περιφερειακής επιστήμης για την ερμηνεία των μεταβολών των περιφερειακών μεγεθών (και δη της απασχόλησης), τη διάγνωση των περιφερειακών προβλημάτων, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση της περιφερειακής πολιτικής (Παπαδασκαλόπουλος, 2000· Esteban, 2000· Ψυχάρης και Καζάζης, 2002· Πολύζος, 2011). Η μεταβολή του εξεταζόμενου μεγέθους (εν προκειμένω της απασχόλησης) εκλαμβάνεται ως το άθροισμα των επιμέρους μεταβολών τριών συνιστωσών: της εθνικής (national component), της ομολογικής (industry mix) και της διαφορικής (competitive shift).

Η εθνική συνιστώσα φανερώνει τη μεταβολή της περιφερειακής απασχόλησης η οποία θα είχε σημειωθεί εφόσον αυτή εμφάνιζε τους ίδιους ρυθμούς μεταβολής με την αντίστοιχη εθνική.

Η ομολογική συνιστώσα φανερώνει το τμήμα της απόκλισης της μεταβολής της περιφερειακής απασχόλησης, σε σχέση με αυτή της εθνικής, το οποίο αποδίδεται στην κλαδική σύνθεση της περιφέρειας. Σε περιφέρειες στις οποίες είναι εγκατεστημένοι κλάδοι των οποίων η απασχόληση στο εθνικό επίπεδο αυξάνεται με μεγαλύτερο ρυθμό από αυτόν του συνόλου της οικονομίας, η ομολογική συνιστώσα εμφανίζεται θετική ενώ στην αντίθετη περίπτωση η ομολογική συνιστώσα εμφανίζεται αρνητική.

Η διαφορική συνιστώσα φανερώνει το τμήμα της απόκλισης της μεταβολής της περιφερειακής απασχόλησης, σε σχέση με αυτή της εθνικής, το οποίο αποδίδεται στην ύπαρξη τοπικών πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων. Σε περιφέρειες στις οποίες είναι εγκατεστημένοι κλάδοι των οποίων η απασχόληση στο περιφερειακό επίπεδο αυξάνεται με μεγαλύτερο ρυθμό από τον αντίστοιχο στο εθνικό, η διαφορική συνιστώσα εμφανίζεται θετική ενώ στην αντίθετη περίπτωση η διαφορική συνιστώσα εμφανίζεται αρνητική.

Η παραδοσιακή προσέγγιση της ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής τροποποιήθηκε από τους Markusen κ.ά. (1991) στην προσπάθειά τους να αντιπαρέλθουν την κριτική αναφορικά με

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

τη μη καταλληλότητα της εθνικής οικονομίας ως πρότυπο για τις περιφερειακές μεταβολές, υπό το πλαίσιο των συνθηκών της εντεινόμενης οικονομικής ολοκλήρωσης και της διεθνοποίησης. Η τροποποίηση την οποία πρότειναν οι συγγραφείς βασίζεται στην ενσωμάτωση της παραμέτρου της εμπορικής δραστηριότητας στην εθνική και στην ομολογική συνιστώσα της παραδοσιακής μεθόδου προκειμένου να συμπεριληφθεί και η επίδραση της οικονομικής ολοκλήρωσης και της διεθνοποίησης στις μεταβολές της περιφερειακής απασχόλησης. Πρόκειται για τη μέθοδο της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής η οποία κατέστη πλήρως κατανοητή με τη μελέτη των Noronen κ.ά. (1998)¹ και εφαρμόζεται εν προκειμένω.

Έστω E η απασχόληση στον κλάδο i και στην περιφέρεια r , για τη χρονική περίοδο από το έτος 0 μέχρι το έτος t . Η μεταβολή της περιφερειακής απασχόλησης δίνεται από τη σχέση:

$$\Delta E^r = \sum_i (E_{i0}^r e_i^r),$$

Όπου:

$$e_i^r = \frac{\sum_i (E_{it}^r - E_{i0}^r)}{\sum_i E_{i0}^r},$$

Σύμφωνα με την παραδοσιακή ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής, η μεταβολή της περιφερειακής απασχόλησης δύναται να αποδομηθεί ως το άθροισμα της εθνικής, της ομολογικής και της διαφορικής συνιστώσας μέσω της σχέσης:

$$\Delta E^r = \underbrace{\sum_i (E_{i0}^r e)}_{\text{εθνική συνιστώσα}} + \underbrace{\sum_i [E_{i0}^r (e_i - e)]}_{\text{ομολογική συνιστώσα}} + \underbrace{\sum_i [E_{i0}^r (e_i^r - e_i)]}_{\text{διαφορική συνιστώσα}},$$

Όπου:

$$e_i = \frac{\sum_r (E_{it}^r - E_{i0}^r)}{\sum_r E_{i0}^r} \text{ και } e = \frac{\sum_i \sum_r (E_{it}^r - E_{i0}^r)}{\sum_i \sum_r E_{i0}^r}.$$

Η προσαρμοσμένη, βάσει του εμπορίου, ανάλυση απόκλισης-συμμετοχής εδράζεται στη σχέση:

$$Q = D + X - M$$

Όπου:

Q είναι η αξία του προϊόντος (ΑΕΠ),

¹ Στη μελέτη των Markusen κ.ά. (1991) επισημάνθηκαν κάποια τυπογραφικά λάθη τα οποία προκάλεσαν τον επιστημονικό διάλογο (Dinc and Haynes, 1998a and 1998b, Noronen κ.ά. 1998), αναφορικά με την αποσαφήνιση των τεχνικών λεπτομερειών, για την πληρέστερη κατανόηση της μεθόδου (βλ. και Fotopoulos κ.ά. 2010 για τη σύνοψη της σχετικής επιστημονικής συζήτησης).

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

D η αξία της εγχώριας ζήτησης,
 X η αξία των εξαγωγών και
 M η αξία των εισαγωγών.

Η εθνική συνιστώσα της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής παίρνει τη μορφή:

$$\sum_i (E_{i0}^r e) = \sum_i [E_{i0}^r (e + q - q)] = \sum_i (E_{i0}^r q) + \sum_i [E_{i0}^r (e - q)],$$

Όπου:

q είναι η μεταβολή του μεταποιητικού προϊόντος στο εθνικό επίπεδο.

Η μεταβολή αυτή δύναται να αναλυθεί μέσω της σχέσης:

$$q = \frac{Q_t - Q_0}{Q_0} = \frac{(D_t + X_t - M_t) - (D_0 + X_0 - M_0)}{Q_0} = \frac{dD_0 + xX_0 - mM_0}{Q_0},$$

Όπου:

$d = \frac{D_t - D_0}{D_0}$ είναι η μεταβολή της αξίας της εγχώριας ζήτησης,

$x = \frac{X_t - X_0}{X_0}$ είναι η μεταβολή της αξίας των εξαγωγών και

$m = \frac{M_t - M_0}{M_0}$ είναι η μεταβολή της αξίας των εισαγωγών, στο εθνικό επίπεδο.

Η τελική μορφή της εθνικής συνιστώσας της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής είναι η σχέση:

$$\sum_i (E_{i0}^r e) = \sum_i [E_{i0}^r (d \frac{D_0}{Q_0})] + \sum_i [E_{i0}^r (x \frac{X_0}{Q_0})] - \sum_i [E_{i0}^r (m \frac{M_0}{Q_0})] + \sum_i [E_{i0}^r (e - q)],$$

Ο τελευταίος παράγοντας v αντιπροσωπεύει την παράμετρο της παραγωγικότητας της εργασίας.

Η ομολογική συνιστώσα της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής παίρνει τη μορφή:

$$\sum_i [E_{i0}^r (e_i - e)] = \sum_i [E_{i0}^r (e_i - e + q_i - q - q_i + q)] = \sum_i [E_{i0}^r (q_i - q)] + \sum_i [E_{i0}^r [(e_i - e) - (q_i - q)]],$$

Όπου:

q_i είναι η μεταβολή του προϊόντος του εκάστοτε κλάδου στο εθνικό επίπεδο.

Ο όρος $\sum_i [E_{i0}^r (q_i - q)]$ αναλύεται περαιτέρω ως:

$$\sum_i [E_{i0}^r (q_i - q)] = \sum_i [E_{i0}^r \left[\left(d_i \frac{D_{i0}}{Q_{i0}} + x_i \frac{X_{i0}}{Q_{i0}} - \frac{M_{i0}}{Q_{i0}} \right) - \left(d \frac{D_0}{Q_0} + x \frac{X_0}{Q_0} - \frac{M_0}{Q_0} \right) \right]],$$

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Όπου:

$$d_i = \frac{D_{it} - D_{i0}}{D_{i0}}, \quad x_i = \frac{X_{it} - X_{i0}}{X_{i0}}, \quad m_i = \frac{M_{it} - M_{i0}}{M_{i0}}$$

οι μεταβολές της αξίας της εγχώριας ζήτησης, των εξαγωγών και των εισαγωγών, αντίστοιχα, του εκάστοτε κλάδου στο εθνικό επίπεδο.

Η τελική μορφή της ομολογικής συνιστώσας της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής είναι η σχέση:

$$\sum_i [E_{i0}^r (e_i - e)] = \sum_i [E_{i0}^r (d_i \frac{D_{i0}}{Q_{i0}} - d \frac{D_0}{Q_0})] + \sum_i [E_{i0}^r (x_i \frac{X_{i0}}{Q_{i0}} - x \frac{X_0}{Q_0})] - \sum_i [E_{i0}^r (m_i \frac{M_{i0}}{Q_{i0}} - m \frac{M_0}{Q_0})] + \sum_i [E_{i0}^r [(e_i - e) - (q_i - q)]]$$

Ο τελευταίος παράγοντας αντιπροσωπεύει την παράμετρο της παραγωγικότητας της εργασίας του εκάστοτε κλάδου στο εθνικό επίπεδο.

Η διαφορική συνιστώσα της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής παραμένει αμετάβλητη, σε σχέση με αυτή της παραδοσιακής ανάλυσης, διατηρώντας τη μορφή:

$$\sum_i [E_{i0}^r (e_i^r - e_i)]$$

Βασική υπόθεση της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής είναι η διαχρονικά σταθερή σχέση μεταξύ προϊόντος και απασχόλησης με την παράμετρο της παραγωγικότητας να «διορθώνει» τις όποιες «αναντιστοιχίες» παρατηρούνται στην εν λόγω σχέση.

Η μελέτη της επίδρασης της οικονομικής ολοκλήρωσης στη μεταβολή της περιφερειακής απασχόλησης προσδίδει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις τιμές της ομολογικής συνιστώσας και πιο συγκεκριμένα σε αυτές των παραμέτρων των εξαγωγών, των εισαγωγών και της παραγωγικότητας.

- Η θετική τιμή των εξαγωγών της ομολογικής συνιστώσας συνεπάγεται ότι:

$$\frac{X_{it} - X_{i0}}{Q_{i0}} - \frac{X_t - X_0}{Q_0} > 0.$$

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση των κλαδικών εξαγωγών μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο, είτε ως αύξηση των κλαδικών εξαγωγών και μείωση αυτών του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο πρώτος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση των κλαδικών εξαγωγών μικρότερη από αυτή του συνόλου

της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο.

- Η αρνητική τιμή των εξαγωγών της ομολογικής συνιστώσας συνεπάγεται ότι:

$$\frac{X_{it} - X_{i0}}{Q_{i0}} - \frac{X_t - X_0}{Q_0} < 0$$

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση των κλαδικών εξαγωγών μικρότερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο, είτε ως μείωση των κλαδικών εξαγωγών και αύξηση αυτών του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο δεύτερος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση των κλαδικών εξαγωγών μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο.

- Η θετική τιμή των εισαγωγών της ομολογικής συνιστώσας συνεπάγεται ότι:

$$\frac{M_{it} - M_{i0}}{Q_{i0}} - \frac{M_t - M_0}{Q_0} > 0$$

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση των κλαδικών εισαγωγών μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας, εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο, είτε ως αύξηση των κλαδικών εισαγωγών και μείωση αυτών του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο πρώτος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση των κλαδικών εισαγωγών μικρότερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο.

- Η αρνητική τιμή των εισαγωγών της ομολογικής συνιστώσας συνεπάγεται ότι:

$$\frac{M_{it} - M_{i0}}{Q_{i0}} - \frac{M_t - M_0}{Q_0} < 0$$

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση των κλαδικών εισαγωγών μικρότερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο, είτε ως μείωση των κλαδικών εισαγωγών και αύξηση αυτών του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο δεύτερος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση των κλαδικών εισαγωγών μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο.

- Η θετική τιμή της παραγωγικότητας της ομολογικής συνιστώσας συνεπάγεται ότι: $(e_i - q_i) - (e - q) < 0$, σχέση η οποία υποδηλώνει ότι: $(q_i - e_i) - (q - e) > 0$.

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση της κλαδικής παραγωγικότητας μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο, είτε ως αύξηση της κλαδικής παραγωγικότητας και μείωση αυτής του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο πρώτος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση της κλαδικής παραγωγικότητας μικρότερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μεγαλύτερος από το δεύτερο.

- Η αρνητική τιμή της παραγωγικότητας της ομολογικής συνιστώσας υποδηλώνει ότι: $(e_i - q_i) - (e - q) > 0$, σχέση η οποία υποδηλώνει ότι: $(q_i - e_i) - (q - e) < 0$.

Η σχέση αυτή αναφέρεται στο εθνικό επίπεδο και δύναται να ερμηνευτεί είτε ως αύξηση της κλαδικής παραγωγικότητας μικρότερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι θετικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο, είτε ως μείωση της κλαδικής παραγωγικότητας και αύξηση αυτής του συνόλου της οικονομίας εφόσον μόνο ο δεύτερος παράγοντας είναι θετικός είτε ως μείωση της κλαδικής παραγωγικότητας μεγαλύτερη από αυτή του συνόλου της οικονομίας εφόσον και οι δύο παράγοντες είναι αρνητικοί, με τον πρώτο να είναι μικρότερος από το δεύτερο.

Παράθεση και ερμηνεία αποτελεσμάτων

Στην παρούσα ενότητα, η επίδραση της οικονομικής κρίσης στη μεταβολή της απασχόλησης στις περιφέρειες της Ελλάδας αποτιμάται με την εφαρμογή της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής (trade-adjusted shift-share analysis). Η ανάλυση καλύπτει τη χρονική περίοδο 2008-2010 και διεξάγεται, για τους τρεις βασικούς τομείς της παραγωγής (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής), στο χωρικό επίπεδο NUTS II². Για τη διεξαγωγή της ανάλυσης χρησιμοποιούνται στοιχεία για την απασχόληση τα οποία έχουν παρθεί από τη EUROSTAT, στοιχεία για την εμπορική δραστηριότητα (εισαγωγές και εξαγωγές) τα οποία έχουν παρθεί από τον ΟΟΣΑ και στοιχεία για το ΑΕΠ τα οποία έχουν παρθεί, επίσης, από τον ΟΟΣΑ. Τα στοιχεία για την εμπορική δραστηριότητα και το ΑΕΠ είναι εκφρασμένα σε ευρώ, σε σταθερές τιμές του

² Δυστυχώς, η έλλειψη στατιστικών στοιχείων δεν επιτρέπει την εφαρμογή της μεθόδου σε κατώτερα χωρικά και κλαδικά επίπεδα.

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

έτους 2000 (έχει γίνει αποπληθωρισμός βάσει αποπληθωριστών οι οποίοι έχουν παρθεί από την Παγκόσμια Τράπεζα).

Τα αποτελέσματα της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-1 - **Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-8) φανερώνουν την αρνητική εθνική επίδραση (αρνητική εθνική συνιστώσα) αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης, τόσο στο σύνολό της όσο για τους επιμέρους τομείς παραγωγής, στις περιφέρειες της Ελλάδας. Η επίδραση αυτή αντανάκλα το δυσχερές οικονομικό περιβάλλον το οποίο έχει διαμορφωθεί για την ελληνική οικονομία προιούσης της οικονομικής κρίσης και την αδυναμία των ελληνικών επιχειρήσεων να ανταπεξέλθουν επιτυχώς στις απαιτήσεις του. Σε ορισμένες από τις ελληνικές περιφέρειες η αρνητική εθνική συνιστώσα αντισταθμίζεται είτε πλήρως (Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Βόρειο Αιγαίο) είτε εν μέρει από τη θετική ομολογική συνιστώσα (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη) ή/και από τη θετική διαρθρωτική συνιστώσα (Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα, Αττική, Βόρειο Αιγαίο). Αξίζει να σημειωθεί ότι όλες οι ελληνικές περιφέρειες εμφανίζουν θετική ομολογική συνιστώσα αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης στον πρωτογενή και στον τριτογενή τομέα και αρνητική ομολογική συνιστώσα αναφορικά τη μεταβολή της απασχόλησης στο δευτερογενή τομέα παραγωγής. Η αρνητική ομολογική συνιστώσα η οποία εμφανίζεται στο δευτερογενή τομέα αναδεικνύει τις πιέσεις τις οποίες υφίστανται οι κλάδοι του εν λόγω τομέα και δη οι κλάδοι της μεταποίησης και των κατασκευών. Αναφορικά με τη διαφορική συνιστώσα εμφανίζονται μικτά αποτελέσματα, με μόλις δύο περιφέρειες (Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα) να εμφανίζουν θετικές τιμές και στους τρεις τομείς παραγωγής. Στον πρωτογενή τομέα, η πλειονότητα των ελληνικών περιφερειών (Θεσσαλία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Στερεά Ελλάδα, Αττική, Νότιο Αιγαίο, Κρήτη) εμφανίζει θετικές τιμές και στην ομολογική και στη διαφορική συνιστώσα. Ανάλογο φαινόμενο παρατηρείται και στον τριτογενή τομέα παραγωγής (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Ήπειρος, Δυτική Ελλάδα, Αττική, Βόρειο Αιγαίο). Αντιθέτως, στο δευτερογενή τομέα παραγωγής αρκετές περιφέρειες (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Θεσσαλία, Αττική, Κρήτη) –οι οποίες, ωστόσο, δεν συνιστούν την πλειονότητα– εμφανίζουν αρνητικές τιμές και στην ομολογική και στη διαφορική συνιστώσα.

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-1: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές του συνόλου της απασχόλησης (συνοπτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-8.100	-8.755	2.825	-2.169
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-37.100	-28.378	-2.083	-6.638
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-4.100	-3.954	-845	699
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-9.000	-10.998	2.274	-276
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	2.300	-5.027	830	6.497
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-5.200	-3.479	1.214	-2.935
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	2.000	-10.400	3.022	9.378
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-8.100	-8.239	-636	775
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-14.000	-9.464	5.352	-9.887
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-75.800	-63.867	-14.448	2.515
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.500	-2.666	628	4.538
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-5.800	-4.548	-30	-1.222
GR43	ΚΡΗΤΗ	-8.900	-9.524	1.897	-1.273
	ΕΛΛΑΔΑ	-169.300	-169.300	0	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-2: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα (συνοπτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	1.400	-2.120	5.765	-2.245
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	3.200	-3.379	9.188	-2.610
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	500	-687	1.868	-681
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9.500	-2.239	6.089	5.650
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	2.300	-936	2.544	691
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-1.100	-576	1.565	-2.090
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	5.500	-2.087	5.675	1.912
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	3.500	-1.556	4.231	825
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-6.900	-2.866	7.795	-11.829
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	2.700	-568	1.545	1.723
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	400	-353	959	-207
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.700	-293	798	1.196
GR43	ΚΡΗΤΗ	10.300	-1.533	4.170	7.663

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

ΕΛΛΑΔΑ	33.000	-19.192	52.192	0
---------------	---------------	----------------	---------------	----------

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-3: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του δευτερογενή τομέα (συνοπτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-10.300	-1.845	-5.582	-2.872
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-39.600	-7.006	-21.195	-11.399
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-4.500	-1.262	-3.819	581
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-15.500	-2.417	-7.312	-5.771
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	-3.100	-1.110	-3.358	1.369
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-200	-546	-1.651	1.997
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	-4.400	-2.024	-6.121	3.745
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-2.700	-2.391	-7.233	6.925
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-1.600	-1.701	-5.144	5.245
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-64.500	-14.232	-43.052	-7.216
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-300	-449	-1.359	1.508
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.600	-887	-2.684	6.172
GR43	ΚΡΗΤΗ	-7.800	-1.868	-5.650	-283
	ΕΛΛΑΔΑ	-151.900	-37.739	-114.161	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-4: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του τριτογενή τομέα (συνοπτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ	ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	800	-4.790	2.641	2.948
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-700	-17.993	9.923	7.370
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-100	-2.005	1.106	799
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-3.000	-6.342	3.497	-156
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	3.100	-2.982	1.644	4.437
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-3.900	-2.358	1.300	-2.843
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	900	-6.290	3.469	3.721
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-8.900	-4.292	2.367	-6.975
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-5.500	-4.897	2.701	-3.303
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-14.000	-49.067	27.059	8.008

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.400	-1.864	1.028	3.236
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-10.100	-3.368	1.857	-8.590
GR43	ΚΡΗΤΗ	-11.400	-6.123	3.377	-8.654
ΕΛΛΑΔΑ		-50.400	-112.369	61.969	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-5: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές του συνόλου της απασχόλησης (αναλυτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
			ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-8.100	-31.339	-15.770	34.049	4.305	-10.637	2.668	9.702	1.092	-2.169
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-37.100	-101.581	-51.115	110.365	13.953	-36.913	1.849	36.887	-3.906	-6.638
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-4.100	-14.155	-7.123	15.379	1.944	-10.199	275	10.294	-1.215	699
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-9.000	-39.367	-19.809	42.771	5.407	-13.280	2.555	12.449	549	-276
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	2.300	-17.996	-9.055	19.552	2.472	-5.826	1.021	5.505	130	6.497
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-5.200	-12.453	-6.267	13.530	1.711	-454	848	95	725	-2.935
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	2.000	-37.227	-18.733	40.446	5.114	-8.540	2.670	7.560	1.332	9.378
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-8.100	-29.492	-14.840	32.042	4.051	-18.146	1.049	18.072	-1.611	775
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-14.000	-33.878	-17.047	36.808	4.653	-9.226	4.148	7.618	2.812	-9.887
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-75.800	-228.614	-115.038	248.382	31.402	-34.344	-5.377	37.402	-12.129	2.515
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.500	-9.543	-4.802	10.368	1.311	-486	472	291	351	4.538
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-5.800	-16.281	-8.193	17.689	2.236	-1.496	169	1.454	-157	-1.222
GR43	ΚΡΗΤΗ	-8.900	-34.091	-17.154	37.039	4.683	-6.651	1.821	6.000	727	-1.273
ΕΛΛΑΔΑ		-169.300	-606.017	-304.946	658.420	83.242	-156.197	14.167	153.329	-11.299	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-6: Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του πρωτογενή τομέα (αναλυτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
			ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	1.400	-7.589	-3.819	8.245	1.042	-1.822	3.745	234	3.609	-2.245
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	3.200	-12.095	-6.086	13.140	1.661	-2.904	5.969	372	5.752	-2.610
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	500	-2.459	-1.237	2.671	338	-590	1.213	76	1.169	-681
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	9.500	-8.014	-4.033	8.707	1.101	-1.925	3.955	247	3.811	5.650
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	2.300	-3.349	-1.685	3.639	460	-804	1.653	103	1.593	691
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-1.100	-2.060	-1.037	2.238	283	-495	1.017	63	980	-2.090
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	5.500	-7.469	-3.759	8.115	1.026	-1.794	3.686	230	3.552	1.912

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	3.500	-5.569	-2.802	6.050	765	-1.337	2.748	171	2.648	825
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-6.900	-10.260	-5.163	11.148	1.409	-2.464	5.064	316	4.879	-11.829
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	2.700	-2.033	-1.023	2.209	279	-488	1.004	63	967	1.723
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	400	-1.263	-635	1.372	173	-303	623	39	600	-207
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.700	-1.050	-528	1.141	144	-252	518	32	499	1.196
GR43	ΚΡΗΤΗ	10.300	-5.489	-2.762	5.964	754	-1.318	2.709	169	2.610	7.663
	ΕΛΛΑΔΑ	33.000	-68.700	-34.569	74.640	9.437	-16.498	33.905	2.115	32.670	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο. **-7:** Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του δευτερογενή τομέα (αναλυτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
			ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-10.300	-6.605	-3.324	7.177	907	-22.293	-1.838	23.560	-5.012	-2.872
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-39.600	-25.080	-12.620	27.248	3.445	-84.641	-6.977	89.453	-19.030	-11.399
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-4.500	-4.519	-2.274	4.910	621	-15.251	-1.257	16.118	-3.429	581
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-15.500	-8.652	-4.354	9.400	1.188	-29.201	-2.407	30.861	-6.565	-5.771
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	-3.100	-3.974	-2.000	4.318	546	-13.412	-1.106	14.174	-3.015	1.369
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-200	-1.954	-983	2.123	268	-6.594	-544	6.969	-1.482	1.997
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	-4.400	-7.243	-3.645	7.870	995	-24.446	-2.015	25.836	-5.496	3.745
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-2.700	-8.559	-4.307	9.299	1.176	-28.887	-2.381	30.529	-6.494	6.925
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-1.600	-6.087	-3.063	6.614	836	-20.544	-1.693	21.712	-4.619	5.245
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-64.500	-50.943	-25.635	55.348	6.998	-171.929	-14.172	181.704	-38.654	-7.216
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-300	-1.608	-809	1.747	221	-5.427	-447	5.736	-1.220	1.508
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.600	-3.176	-1.598	3.451	436	-10.720	-884	11.330	-2.410	6.172
GR43	ΚΡΗΤΗ	-7.800	-6.685	-3.364	7.263	918	-22.562	-1.860	23.845	-5.073	-283
	ΕΛΛΑΔΑ	-151.900	-135.087	-67.975	146.768	18.555	-455.906	-37.581	481.825	-102.500	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο. **-8:** Αποτελέσματα της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας για τις μεταβολές της απασχόλησης του τριτογενή τομέα (αναλυτική παρουσίαση), περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ				ΔΙΑΦΟΡΙΚΗ ΣΥΝΙΣΤΩΣΑ
			ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	ΕΓΧ. ΖΗΤ.	ΕΞΑΓ.	(-) ΕΙΣΑΓ.	ΠΑΡΑΓΩΓ.	
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	800	-17.145	-8.627	18.628	2.355	13.478	761	-14.092	2.495	2.948
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-700	-64.407	-32.409	69.976	8.847	50.632	2.857	-52.939	9.372	7.370
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-100	-7.177	-3.611	7.798	986	5.642	318	-5.899	1.044	799
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-3.000	-22.701	-11.423	24.663	3.118	17.846	1.007	-18.659	3.303	-156

14

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	3.100	-10.672	-5.370	11.595	1.466	8.390	473	-8.772	1.553	4.437
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-3.900	-8.440	-4.247	9.169	1.159	6.635	374	-6.937	1.228	-2.843
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	900	-22.514	-11.329	24.461	3.093	17.699	999	-18.506	3.276	3.721
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-8.900	-15.364	-7.731	16.693	2.110	12.078	682	-12.628	2.236	-6.975
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-5.500	-17.530	-8.821	19.046	2.408	13.781	778	-14.409	2.551	-3.303
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-14.000	-175.637	-88.380	190.824	24.125	138.074	7.791	-144.364	25.558	8.008
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.400	-6.672	-3.357	7.249	916	5.245	296	-5.484	971	3.236
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-10.100	-12.055	-6.066	13.097	1.656	9.477	535	-9.908	1.754	-8.590
GR43	ΚΡΗΤΗ	-11.400	-21.916	-11.028	23.812	3.010	17.229	972	-18.014	3.189	-8.654
	ΕΛΛΑΔΑ	-50.400	-402.230	-202.401	437.012	55.250	316.207	17.843	-330.612	58.531	0

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Άκρως διαφωτιστική στην κατεύθυνση της επεξήγησης των ανωτέρω αποτελεσμάτων αποβαίνει η αποδόμηση των τιμών των παραμέτρων των εξαγωγών (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-9), των εισαγωγών (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-10) και της παραγωγικότητας της ομολογικής συνιστώσας (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-11).

Η αποδόμηση των τιμών της παραμέτρου των εξαγωγών της ομολογικής συνιστώσας φανερώνει ότι σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες η επίδραση της τομεακής σύνθεσης είναι αρνητική αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης λόγω της μείωσης των εξαγωγών (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-9).

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-9:Αποδόμηση των εξαγωγών της ομολογικής συνιστώσας της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της χώρας, περίοδος 2008-2010

$$\sum_i E_{i0}^r \left(\frac{X_{it} - X_{i0}}{Q_{i0}} \right) (1), \quad \sum_i E_{i0}^r \left(\frac{X_t - X_0}{Q_0} \right) (2)$$

NUTSII ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			
	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-13.102	-15.770	2.668	-73	-3.819	3.745	-5.161	-3.324	-1.838	-7.867	-8.627	761
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-49.266	-51.115	1.849	-117	-6.086	5.969	-19.597	-12.620	-6.977	-29.552	-32.409	2.857
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-6.848	-7.123	275	-24	-1.237	1.213	-3.531	-2.274	-1.257	-3.293	-3.611	318
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-17.254	-19.809	2.555	-78	-4.033	3.955	-6.761	-4.354	-2.407	-10.416	-11.423	1.007
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	-8.035	-9.055	1.021	-32	-1.685	1.653	-3.105	-2.000	-1.106	-4.897	-5.370	473
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-5.419	-6.267	848	-20	-1.037	1.017	-1.527	-983	-544	-3.872	-4.247	374
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	-16.063	-18.733	2.670	-72	-3.759	3.686	-5.660	-3.645	-2.015	-10.330	-11.329	999
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-13.792	-14.840	1.049	-54	-2.802	2.748	-6.688	-4.307	-2.381	-7.050	-7.731	682
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-12.899	-17.047	4.148	-99	-5.163	5.064	-4.756	-3.063	-1.693	-8.044	-8.821	778

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-120.415	-115.038	-5.377	-20	-1.023	1.004	-39.807	-25.635	-14.172	-80.589	-88.380	7.791
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-4.330	-4.802	472	-12	-635	623	-1.257	-809	-447	-3.061	-3.357	296
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-8.023	-8.193	169	-10	-528	518	-2.482	-1.598	-884	-5.531	-6.066	535
GR43	ΚΡΗΤΗ	-15.333	-17.154	1.821	-53	-2.762	2.709	-5.224	-3.364	-1.860	-10.056	-11.028	972
	ΕΛΛΑΔΑ	-290.779	-304.946	14.167	-665	-34.569	33.905	-105.556	-67.975	-37.581	-184.558	-202.401	17.843

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Το συμπέρασμα αυτό ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι η «συμπεριφορά» της περιφερειακής τομειακής σύνθεσης στον εξαγωγικό τομέα, στο εθνικό επίπεδο, δύναται να αποτιμηθεί σε όρους μεταβολής των θέσεων απασχόλησης στο περιφερειακό επίπεδο. Το θετικό πρόσημο της παραμέτρου (εμφανίζεται σε όλες τις περιφέρειες πλην της Αττικής) προκύπτει από το ότι η μείωση των εξαγωγών στους τομείς στους οποίους εξειδικεύεται η κάθε περιφέρεια είναι, στο εθνικό επίπεδο, μικρότερη από την αντίστοιχη στο σύνολο των τομέων. Το αρνητικό πρόσημο της παραμέτρου (εμφανίζεται μόνο στην περιφέρεια της Αττικής) προκύπτει από το ότι η μείωση των εξαγωγών στους τομείς στους οποίους εξειδικεύεται η (κάθε) περιφέρεια είναι, στο εθνικό επίπεδο, μεγαλύτερη από την αντίστοιχη στο σύνολο των τομέων. Η αρνητική επίδραση των εξαγωγών στη δημιουργία θέσεων εργασίας υφίσταται και στις δύο περιπτώσεις. Στην πρώτη περίπτωση, ωστόσο, δύναται να υποστηριχθεί ότι σε σχετικούς όρους η επίδραση είναι θετική καθώς η αρνητική επίδραση είναι ασθενέστερη στις περιφέρειες απ' ότι στη χώρα. Συνεπώς, σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες η επίδραση της ομολογικής συνιστώσας των εξαγωγών στη μεταβολή του συνόλου της απασχόλησης είναι αρνητική. Ειδικά για την περιφέρεια της Αττικής η εν λόγω επίδραση είναι αρνητική τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους.

Ανάλογα αποτελέσματα προκύπτουν και για τους επιμέρους τομείς παραγωγής καθώς για τον καθένα από αυτούς η επίδραση των εξαγωγών της ομολογικής συνιστώσας στη μεταβολή της τομειακής απασχόλησης των ελληνικών περιφερειών είναι αρνητική. Ωστόσο, για όλες τις ελληνικές περιφέρειες, η εν λόγω αρνητική επίδραση είναι θετική σε σχετικούς όρους αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης στον πρωτογενή και στον τριτογενή τομέα. Στο δευτερογενή τομέα, η επίδραση είναι αρνητική τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους, για όλες τις ελληνικές περιφέρειες.

Η αποδόμηση των τιμών της παραμέτρου των εισαγωγών της ομολογικής συνιστώσας φανερώνει ότι σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες η επίδραση της τομειακής σύνθεσης είναι θετική αναφορικά με τη μεταβολή της απασχόλησης μέσω της μείωσης των εισαγωγών (**Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-10**).

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-10: Αποδόμηση των εισαγωγών της ομολογικής συνιστώσας της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας, περίοδος 2008-2010

$$\sum_i E_{i0}^r \left(\frac{X_{it} - X_{i0}}{Q_{i0}} \right) (1), \quad \sum_i E_{i0}^r \left(\frac{X_t - X_0}{Q_0} \right) (2)$$

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		
		(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	-43.751	-34.049	9.702	-8.479	-8.245	234	-30.737	-7.177	23.560	-4.535	-18.628	-14.092
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-147.252	-110.365	36.887	-13.513	-13.140	372	-116.702	-27.248	89.453	-17.037	-69.976	-52.939
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	-25.673	-15.379	10.294	-2.747	-2.671	76	-21.027	-4.910	16.118	-1.898	-7.798	-5.899
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	-55.220	-42.771	12.449	-8.954	-8.707	247	-40.261	-9.400	30.861	-6.005	-24.663	-18.659
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	-25.057	-19.552	5.505	-3.742	-3.639	103	-18.492	-4.318	14.174	-2.823	-11.595	-8.772
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	-13.625	-13.530	95	-2.302	-2.238	63	-9.091	-2.123	6.969	-2.232	-9.169	-6.937
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	-48.006	-40.446	7.560	-8.345	-8.115	230	-33.706	-7.870	25.836	-5.956	-24.461	-18.506
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	-50.114	-32.042	18.072	-6.222	-6.050	171	-39.828	-9.299	30.529	-4.064	-16.693	-12.628
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	-44.426	-36.808	7.618	-11.464	-11.148	316	-28.325	-6.614	21.712	-4.637	-19.046	-14.409
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	-285.784	-248.382	37.402	-2.272	-2.209	63	-237.052	-55.348	181.704	-46.460	-190.824	-144.364
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-10.659	-10.368	291	-1.411	-1.372	39	-7.483	-1.747	5.736	-1.765	-7.249	-5.484
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	-19.143	-17.689	1.454	-1.173	-1.141	32	-14.781	-3.451	11.330	-3.189	-13.097	-9.908
GR43	ΚΡΗΤΗ	-43.038	-37.039	6.000	-6.133	-5.964	169	-31.108	-7.263	23.845	-5.797	-23.812	-18.014
	ΕΛΛΑΔΑ	-811.749	-658.420	153.329	-76.756	-74.640	2.115	-628.593	-146.768	481.825	-106.400	-437.012	-330.612

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Το συμπέρασμα αυτό ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι η «συμπεριφορά» της περιφερειακής τομεακής σύνθεσης στον εισαγωγικό τομέα, στο εθνικό επίπεδο, δύναται να αποτιμηθεί σε όρους μεταβολής των θέσεων απασχόλησης στο περιφερειακό επίπεδο. Το αρνητικό πρόσημο της παραμέτρου προκύπτει από το ότι η μείωση των εισαγωγών στους τομείς στους οποίους εξειδικεύεται η (κάθε) περιφέρεια είναι, στο εθνικό επίπεδο, μεγαλύτερη από την αντίστοιχη στο σύνολο των τομέων. Συνεπώς, σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες η επίδραση της ομολογικής συνιστώσας των εισαγωγών στη μεταβολή του συνόλου της απασχόλησης είναι θετική, τόσο σε απόλυτους όσο και σε σχετικούς όρους.

Ανάλογα αποτελέσματα προκύπτουν και για τον πρωτογενή και το δευτερογενή τομέα, ειδικότερα. Τα αποτελέσματα για τον τριτογενή τομέα, ωστόσο, διαφέρουν καθώς το θετικό πρόσημο της παραμέτρου (εμφανίζεται σε όλες τις περιφέρειες) προκύπτει από το ότι η μείωση των εισαγωγών στον τομέα είναι, στο εθνικό επίπεδο, μικρότερη από την αντίστοιχη στο σύνολο των τομέων. Σε αυτή την περίπτωση δύναται να υποστηριχθεί ότι

σε σχετικούς όρους η επίδραση είναι αρνητική καθώς η θετική επίδραση είναι ασθενέστερη στις περιφέρειες απ' ότι στη χώρα.

Η υιοθέτηση της υπόθεσης περί σταθερής αναλογίας στη συσχέτιση της απασχόλησης και του προϊόντος υποδηλώνει ότι οι αλλαγές στις εξαγωγές, στις εισαγωγές και, φυσικά, στην εγχώρια ζήτηση³, κατά τη διάρκεια της υπό εξέταση περιόδου, μεταφράζονται σε αλλαγές στην περιφερειακή απασχόληση βάσει της τομεακής σύνθεσης των περιφερειών. Η παράμετρος της παραγωγικότητας επέχει διορθωτικό ρόλο καθώς στην πράξη το προϊόν μεταβάλλεται με ρυθμό διαφορετικό από αυτόν της απασχόλησης.

Η αποδόμηση των τιμών της παραμέτρου της παραγωγικότητας της ομολογικής συνιστώσας φανερώνει ότι σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες το προϊόν μειώνεται με ρυθμό μικρότερο από αυτόν της απασχόλησης⁴ και, συνεπώς, η παραγωγικότητα αυξάνεται (ιδιοτύπως) (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-11).

Το θετικό πρόσημο της παραμέτρου (Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, Θεσσαλία, Ήπειρος, Ιόνια Νησιά, Δυτική Ελλάδα, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη) προκύπτει από το ότι η αύξηση της παραγωγικότητας των τομέων στους οποίους εξειδικεύεται η κάθε περιφέρεια είναι, στο εθνικό επίπεδο, μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του συνόλου των τομέων. Το αρνητικό πρόσημο της παραμέτρου (Κεντρική Μακεδονία, Δυτική Μακεδονία, Στερεά Ελλάδα, Αττική, Νότιο Αιγαίο) προκύπτει από το ότι η αύξηση της παραγωγικότητας των τομέων στους οποίους εξειδικεύεται η κάθε περιφέρεια είναι, στο εθνικό επίπεδο, μικρότερη από την αντίστοιχη του συνόλου των τομέων. Η αρνητική επίδραση της παραγωγικότητας στη μεταβολή της απασχόλησης υφίσταται και στις δύο περιπτώσεις, τουλάχιστον βραχυχρονίως⁵. Στην περίπτωση του αρνητικού προσήμου, ωστόσο, δύναται να υποστηριχθεί ότι σε σχετικούς όρους η επίδραση είναι θετική καθώς η αρνητική επίδραση είναι ασθενέστερη στις περιφέρειες απ' ότι στη χώρα. Υπό διαφορετικό πρίσμα, βεβαίως, μπορεί να θεωρηθεί ως αρνητική επίδραση και σε σχετικούς όρους καθώς η απώλεια θέσεων απασχόλησης οδηγεί σε μικρότερο βαθμό, σε σύγκριση με τη χώρα, σε αύξηση της παραγωγικότητας (έστω και αν αυτή η αύξηση είναι ιδιότυπη) στις εν λόγω περιφέρειες.

³ Και οι τρεις αυτές παράμετροι (εξαγωγές, εισαγωγές, εγχώρια ζήτηση) είναι εκφρασμένες σε όρους προϊόντος.

⁴ Στην υπό εξέταση περίοδο, το προϊόν μειώνεται και στο σύνολο και σε κάθε τομέα παραγωγής. Επίσης, μειώνονται η συνολική απασχόληση και η απασχόληση του δευτερογενή και του τριτογενή τομέα. Αντίθετη τάση ακολουθεί η απασχόληση του πρωτογενή τομέα παραγωγής η οποία αυξάνεται.

⁵ Καθότι μακροχρονίως, η αύξηση της παραγωγικότητας (όταν, βέβαια, συνδυάζεται με αύξηση της απασχόλησης) θεωρείται κριτήριο ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας (Kamarianakis and Le Gallo 2003).

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-11: Αποδόμηση της παραγωγικότητας της ομολογικής συνιστώσας της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής στις περιφέρειες της Ελλάδας, περίοδος 2008-2010

$$\sum_i E_{i0}^r (q_i - e_i) (1) \quad \sum_i E_{i0}^r (q - e) (2)$$

NUTSII ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ			ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ			ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		
	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)	(1)	(2)	(1)-(2)
GR11 ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	5.397	4.305	1.092	4.651	1.042	3.609	-4.105	907	-5.012	4.850	2.355	2.495
GR12 ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	10.047	13.953	-3.906	7.413	1.661	5.752	-15.585	3.445	-19.030	18.219	8.847	9.372
GR13 ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	729	1.944	-1.215	1.507	338	1.169	-2.808	621	-3.429	2.030	986	1.044
GR14 ΘΕΣΣΑΛΙΑ	5.957	5.407	549	4.912	1.101	3.811	-5.377	1.188	-6.565	6.421	3.118	3.303
GR21 ΗΠΕΙΡΟΣ	2.602	2.472	130	2.053	460	1.593	-2.469	546	-3.015	3.019	1.466	1.553
GR22 ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	2.436	1.711	725	1.263	283	980	-1.214	268	-1.482	2.387	1.159	1.228
GR23 ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	6.446	5.114	1.332	4.578	1.026	3.552	-4.501	995	-5.496	6.369	3.093	3.276
GR24 ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	2.441	4.051	-1.611	3.413	765	2.648	-5.319	1.176	-6.494	4.346	2.110	2.236
GR25 ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	7.465	4.653	2.812	6.289	1.409	4.879	-3.783	836	-4.619	4.959	2.408	2.551
GR30 ΑΤΤΙΚΗ	19.273	31.402	-12.129	1.246	279	967	-31.657	6.998	-38.654	49.683	24.125	25.558
GR41 ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	1.662	1.311	351	774	173	600	-999	221	-1.220	1.887	916	971
GR42 ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2.080	2.236	-157	644	144	499	-1.974	436	-2.410	3.410	1.656	1.754
GR43 ΚΡΗΤΗ	5.410	4.683	727	3.364	754	2.610	-4.154	918	-5.073	6.200	3.010	3.189
ΕΛΛΑΔΑ	71.943	83.242	-11.299	42.107	9.437	32.670	-83.944	18.555	-102.500	113.781	55.250	58.531

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Ειδικότερα, στον πρωτογενή και στον τριτογενή τομέα η παραγωγικότητα αυξάνεται σε όλες τις περιφέρειες. Η εν λόγω αύξηση οφείλεται είτε σε μείωση της απασχόλησης και σε μικρότερη μείωση του προϊόντος είτε σε αύξηση της απασχόλησης και σε μεγαλύτερη αύξηση του προϊόντος. Σε κάθε περίπτωση, το πρόσημο της παραμέτρου είναι θετικό καθώς η αύξηση της παραγωγικότητας του τομέα είναι, στο εθνικό επίπεδο, μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του συνόλου των τομέων. Αναφορικά με το δευτερογενή τομέα, η παραγωγικότητα μειώνεται σε όλες τις περιφέρειες καθώς το προϊόν μειώνεται με ρυθμό μεγαλύτερο από αυτόν της απασχόλησης. Σε όλες τις περιφέρειες το πρόσημο της παραμέτρου είναι αρνητικό, όπως αυτό προκύπτει από τη μείωση, στο εθνικό επίπεδο, της παραγωγικότητας του τομέα και την αντίστοιχη αύξηση της παραγωγικότητας στο σύνολο των τομέων.

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Σύνοψη της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής

Από τα αποτελέσματα της προσαρμοσμένης, βάσει του εμπορίου, ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής, και με βάση την ταξινόμηση την οποία πρότεινε ο Boudeville (1966) (**Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-12, **Πίνακας Σφάλμα!** Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-13), προκύπτει ότι οι περιφέρειες της Ηπείρου, της Δυτικής Ελλάδας και του Βορείου Αιγαίου εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και θετικούς τοπικούς παράγοντες, οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, της Θεσσαλίας, της Κρήτης, των Ιονίων Νησιών και της Πελοποννήσου εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και αρνητικούς τοπικούς παράγοντες, οι περιφέρειες της Στερεάς Ελλάδας, της Δυτικής Μακεδονίας και της Αττικής εμφανίζουν δυσμενή τομεακή διάρθρωση και θετικούς τοπικούς παράγοντες, και οι περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας και του Νοτίου Αιγαίου εμφανίζουν δυσμενή τομεακή διάρθρωση και αρνητικούς τοπικούς παράγοντες. Για τις περιφέρειες οι οποίες εμφανίζουν δυσμενή τομεακή διάρθρωση απαιτείται η λήψη μέτρων τομεακής αναδιάρθρωσης και για τις περιφέρειες οι οποίες εμφανίζουν αρνητικούς τοπικούς παράγοντες απαιτείται η λήψη μέτρων περιφερειακής πολιτικής⁶.

Ειδικά για την απασχόληση στον πρωτογενή τομέα προκύπτει ότι η Θεσσαλία, η Ήπειρος, η Δυτική Ελλάδα, η Στερεά Ελλάδα, η Αττική, το Νότιο Αιγαίο και η Κρήτη εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και θετικούς τοπικούς παράγοντες. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι οι περιφέρειες της Ανατολικής Μακεδονίας-Θράκης, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Δυτικής Μακεδονίας, του Βορείου Αιγαίου, των Ιονίων Νησιών και της Πελοποννήσου εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και αρνητικούς τοπικούς παράγοντες. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες τις περιφέρειες της χώρας η τομεακή διάρθρωση, αναφορικά με την απασχόληση του πρωτογενή τομέα είναι ευνοϊκή. Συνεπώς οι τοπικοί παράγοντες είναι εκείνοι οι επηρεάζουν την τιμή της ομολογικής συνιστώσας του πρωτογενή τομέα (η οποία είναι θετική για όλες τις περιφέρειες).

Ειδικά για την απασχόληση στο δευτερογενή τομέα προκύπτει ότι τα Ιόνια Νησιά, η Δυτική Ελλάδα, η Πελοπόννησος, το Βόρειο Αιγαίο, το Νότιο Αιγαίο, η Δυτική Μακεδονία, η Ήπειρος και η Στερεά Ελλάδα εμφανίζουν δυσμενή τομεακή διάρθρωση και θετικούς τοπικούς παράγοντες. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι οι περιφέρειες της Ανατολικής

⁶ Ο Boudeville (1966) εστίασε στη διενέργεια υποδομών, καθότι οι υποδομές ήταν –και εξακολουθούν να είναι– το πιο διαδεδομένο μέσο άσκησης περιφερειακής πολιτικής. Ωστόσο, οι υποδομές δεν είναι το μοναδικό μέσο άσκησης περιφερειακής πολιτικής. Για μια αναλυτική παρουσίαση βλ. Πετράκος και Ψυχάρης (2004).

Μακεδονίας-Θράκης, της Κεντρικής Μακεδονίας, της Θεσσαλίας, της Αττικής και της Κρήτης εμφανίζουν δυσμενή τομεακή διάρθρωση και αρνητικούς τοπικούς παράγοντες. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες τις περιφέρειες της χώρας η τομεακή διάρθρωση, αναφορικά με την απασχόληση στο δευτερογενή τομέα είναι δυσμενής. Συνεπώς οι τοπικοί παράγοντες είναι εκείνοι οι επηρεάζουν την τιμή της ομολογικής συνιστώσας του δευτερογενή τομέα (η οποία είναι αρνητική για όλες τις περιφέρειες).

Ειδικά για την απασχόληση στον τριτογενή τομέα προκύπτει ότι η Κεντρική Μακεδονία, η Δυτική Μακεδονία, η Αττική, η Ανατολική Μακεδονία-Θράκη, η Ήπειρος, η Δυτική Ελλάδα και το Βόρειο Αιγαίο εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και θετικούς τοπικούς παράγοντες. Επιπρόσθετα, προκύπτει ότι η Θεσσαλία, τα Ιόνια Νησιά, Στερεά Ελλάδα, η Πελοπόννησος, το Νότιο Αιγαίο και η Κρήτη εμφανίζουν ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση και αρνητικούς τοπικούς παράγοντες. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε όλες τις περιφέρειες της χώρας η τομεακή διάρθρωση, αναφορικά με την απασχόληση στον τριτογενή τομέα είναι ευνοϊκή. Συνεπώς οι τοπικοί παράγοντες είναι εκείνοι οι επηρεάζουν την τιμή της ομολογικής συνιστώσας του τριτογενή τομέα (η οποία είναι θετική για όλες τις περιφέρειες).

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-12: Τυπολογία κατάταξης περιφερειών κατά Boudeville βάσει των αποτελεσμάτων της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΤΥΠΟΣ	ΣΥΝΙΣΤΩΣΕΣ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ-ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
1	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα θετική διαφορική συνιστώσα θετική ομολογική συνιστώσα μεγαλύτερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες 	
2	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα θετική διαφορική συνιστώσα θετική ομολογική συνιστώσα μικρότερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες 	
3	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα θετική διαφορική συνιστώσα αρνητική ομολογική συνιστώσα μεγαλύτερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες 	
4	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα αρνητική διαφορική συνιστώσα θετική ομολογική συνιστώσα μικρότερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες 	
5	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα αρνητική διαφορική συνιστώσα θετική ομολογική συνιστώσα μεγαλύτερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες 	

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

6	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα θετική διαφορική συνιστώσα αρνητική ομολογική συνιστώσα μικρότερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
7	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα αρνητική διαφορική συνιστώσα αρνητική ομολογική συνιστώσα μεγαλύτερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
8	<ul style="list-style-type: none"> ομολογική συνιστώσα αρνητική διαφορική συνιστώσα αρνητική ομολογική συνιστώσα μικρότερη της διαφορικής συνιστώσας, κατ' απόλυτες τιμές 	<ul style="list-style-type: none"> δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-13: Συνοπτική παράθεση και ταξινόμηση των περιφερειών της Ελλάδας κατά Boudeville βάσει των αποτελεσμάτων της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής, περίοδος 2008-2010

NUTSII	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ
GR11	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ΘΡΑΚΗ	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	7 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	8 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	7 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR13	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	5 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	5 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR14	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	7 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
GR21	ΗΠΕΙΡΟΣ	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	5 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR22	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
GR23	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR24	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	5 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
GR25	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
GR30	ΑΤΤΙΚΗ	5 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	7 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	1 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR41	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες
GR42	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	8 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	4 δυσμενής τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες
GR43	ΚΡΗΤΗ	3 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	2 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση θετικοί τοπικοί παράγοντες	7 δυσμενής τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες	6 ευνοϊκή τομεακή διάρθρωση αρνητικοί τοπικοί παράγοντες

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Πηγή: ΙΠΑ (2011), Ιδία επεξεργασία

23

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

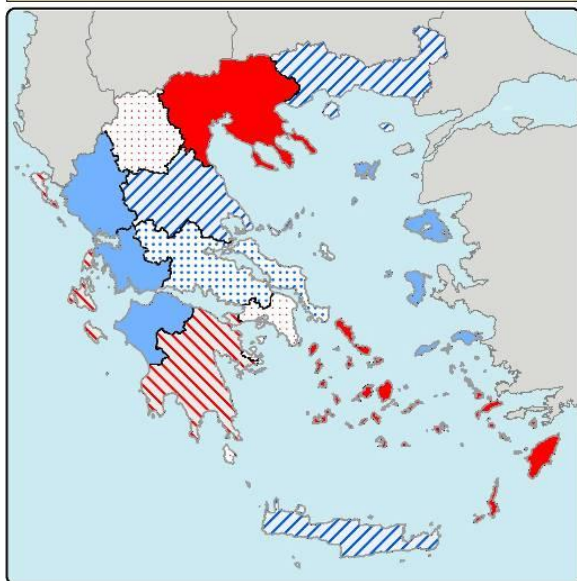
Χάρτης Σφάλμα! Δεν υπάρχει κείμενο καθορισμένου στυλ στο έγγραφο.-1: Ταξινόμηση των περιφερειών της Ελλάδας κατά Boudeville βάσει των αποτελεσμάτων της προσαρμοσμένης βάσει του εμπορίου ανάλυσης απόκλισης-συμμετοχής, περίοδος 2008-2010

24

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

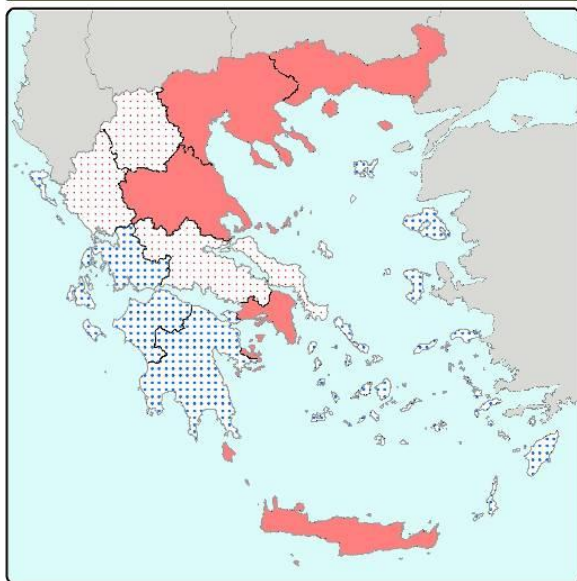
Σύνολο της απασχόλησης

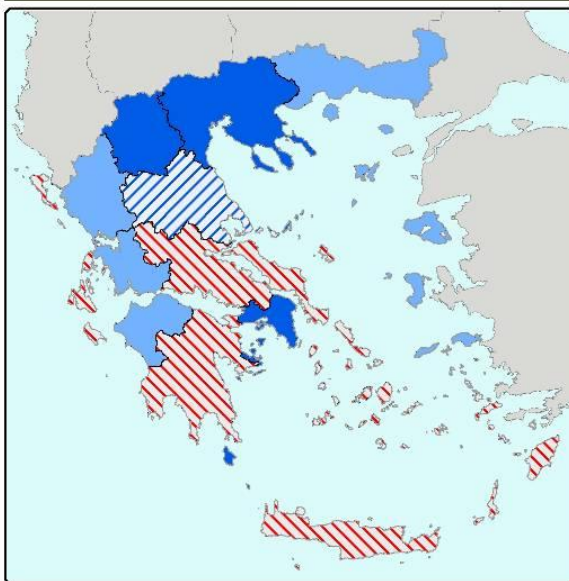
Πρωτογενής τομέας

Δευτερογενής τομέας

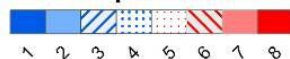
Τριτογενής τομέας

Υπόμνημα

— Όρια Περιφερειών

Τυπολογία Boudeville

1 2 3 4 5 6 7 8

0 50 100 200
χλμ.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
επένδυση για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η παρούσα έρευνα έχει συγχρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ) - Ερευνητικό Χρηματοδοτούμενο Έργο: ΘΑΛΗΣ. Επένδυση στην κοινωνία της γνώσης μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Αναφορές

- Καλλιώρας Δ. (2012), Η Έννοια της Ανθεκτικότητας στην Περιφερειακή Επιστήμη: Επισκόπηση και Αποδόμηση, *Περιφέρεια*, 1(3): 37-58.
- Κότιος Α. και Παυλίδης Γ. (2012) (επιμ.), *Διεθνείς Οικονομικές Κρίσεις: Κρίσεις του Συστήματος ή της Πολιτικής;* Αθήνα: Rosili.
- Μιχαηλίδης Γ. (2009), Κρίση, Χώρος και Ανάπτυξη: Ερωτήματα και Απαντήσεις;, στο: ΤΜΧΠΠΑ (συλλογικός τόμος): *25 Κείμενα για το Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη του Χώρου: Συλλογικός Τόμος για τα 20 Χρόνια Λειτουργίας του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, 395-421.
- Παπαδασκαλόπουλος Α. Δ. (2000) (επιμ.), *Μέθοδοι Περιφερειακής Ανάλυσης*, Αθήνα: Παπαζήσης.
- Πετράκος Γ. (2009), Περιφερειακές Ανισότητες και Επιλεκτική Ανάπτυξη: Οι Οικονομικές Δυναμικές του Χώρου και οι Προϋποθέσεις Άσκησης Αποτελεσματικής Περιφερειακής Πολιτικής στο ΤΜΧΠΠΑ (συλλογικός τόμος), *25 Κείμενα για το Σχεδιασμό και την Ανάπτυξη του Χώρου: Συλλογικός Τόμος για τα 20 Χρόνια Λειτουργίας του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης*, Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας, 359-393.
- Πετράκος Γ. και Ψυχάρης Γ. (2004) (επιμ.), *Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα*, Αθήνα: Κριτική.
- Πολύζος Σ. (2011) (επιμ.), *Περιφερειακή Ανάπτυξη*, Αθήνα: Κριτική.
- Χαρδούβελης Γ. Α. (2011), Η Ελληνική και Ευρωπαϊκή Κρίση και η Νέα Αρχιτεκτονική της Ευρωζώνης, *Οικονομία και Αγορές*, 6(2): 1-15.
- Ψυχάρης Γ. και Καζάζης Ε. Χ. (2002), Ανάλυση των Μεταβολών της Απασχόλησης στις Περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 1995-1999, *Τόπος*, 18-19: 17-43.
- Ashby L. D. (1964), The Geographical Redistribution of Employment: An Examination of the Elements of Change, *Survey of Current Business*, 44(10): 13-20.
- Boudeville J. R. (1966) (επιμ.), *Problems of Regional Economic Planning*, Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Committee of the Regions (2010), *European Economic Recovery Plan in Regions and Cities: One Year On*, Luxemburg: Official Publications of the European Communities,
- Dinc M. και Haynes K. E. (1998α), International Trade and Shift-Share Analysis: A Specification Note, *Economic Development Quarterly*, 12: 337-343.
- Dinc M. και Haynes K. E. (1998β), International Trade and Shift-Share Analysis: A Specification Note, Rejoinder, *Economic Development Quarterly*, 12: 351-354.
- Dunn E. S. Jr. (1960), A Statistical and Analytical Technique for Regional Analysis, *Papers and Proceedings of the Regional Science Association*, 6: 98-112.
- Featherstone K. (2011), The Greek Sovereign Debt Crisis and EMU: A failing State in a skewed Regime, *Journal of Common Market Studies*, 49(2): 193-217.

- Felton A. και Reinhart C. (2008) (επιμ.), *The First Global Financial Crisis of the 21st Century*, London: CEPR.
- Fischer T. και Hoffmann S. (2012), European Economic Governance: What about the Social Dimension? στο Bajnai G., Fischer T., Hare S., Hoffmann S., Nicolaïdis K., Rossi V., Viehoff J. και Watt A. (επιμ.), *Solidarity: For Sale? The Social Dimension of the New European Economic Governance*, Gütersloh: Bertelsmann Stiftung, 9-22.
- Fotopoulos G., Kallioras D. και Petrakos G. (2010), Spatial Variations in Greek Manufacturing Employment Growth: The Effects of Specialization and International Trade, *Papers in Regional Science*, 89(1): 109-133.
- Fuchs V. R. (1962), Statistical Explanations of the Relative Shift of Manufacturing among Regions of the United States, *Papers of the Regional Science Association*, 8: 1-5.
- Kunzmann K. R. (2010), After the Global Economic Crisis: Policy Implications for the Future of the European Territory, *Informationen zur Raumentwicklung*, 8: 601-612.
- Markusen A. R., Noponen H. και Driessen K. (1991), International Trade, Productivity, and US Regional Job Growth: A Shift-Share Interpretation, *International Regional Science Review*, 14: 15-39.
- Martin R. (2012), Regional Economic Resilience, Hysteresis and Recessionary Shocks, *Journal of Economic Geography*, 12(1): 1-32.
- Noponen H., Markusen A. R. και Driessen K. (1998), International Trade and Shift-Share Analysis: A Response to Dinc and Haynes, *Economic Development Quarterly*, 12: 344-350.
- Petrakos G., Fotopoulos G. και Kallioras D. (2012), Peripherality and Integration: Industrial Growth and Decline in the Greek Regions, *Environment and Planning C: Government and Policy*, 30: 347-361.
- Psycharis Y., Kallioras D. και Pantazis P. (2014), Economic crisis and regional resilience. Detecting the geographical foot print of economic crisis on Greece, *Regional Science Policy and Practice*
- Rodriguez-Pose A., Psycharis Y. και Tselios V. (2012), Public Investment and Regional Growth and Convergence: Evidence from Greece, *Papers in Regional Science*, 91(3): 543-568.
- US Senate (2011), Wall Street and the Financial Crisis: Anatomy of a Financial Collapse, *Majority and Minority Staff Report*.